

JUSTÍCIA VOL DIVIDIR EL COL·LECTIU D'ETARRES' EMPRESONATS

El final de l'esperança

La situació creada pel trencament de les negociacions entre ETA i el govern han començat a patir-la els membres empresonats de l'organització armada. De moment, trenta 'etarres' han estat traslladats des d'Herrera de la Mancha a Sevilla II i un segon trasllat de trenta més està a punt de dur-se a cap.

Enrique López Oneto

La ruptura de les converses d'Alger ha estat definida per un alt càrrec de l'administració amb una frase lapidària: «ETA ha tirat al mar la clau de la presó dels seus companys». En efecte, la suspensió dels contactes d'Alger i de França i l'acabament de la treva han comportat un tall radical en les expectatives d'alliberament pactat i col·lectiu dels *etarres* tancats a les presons espanyoles.

Una onada de frustració va travessar, doncs, els murs dels 24 centres penitenciaris on compleixen condemna els 472 membres de l'organització armada que, segons les Gestores Proamnistia, viuen entre reixes. A tots ells, cal afegir-hi els 40 *etarres* reclosos a França que probablement s'haurien inclòs, amb una fórmula o altra de col·laboració entre els dos governs, en el paquet negociador.

Malgrat l'expressió tan gastada, i la negació de les dues parts, és completament cert que els presos d'ETA s'han utilitzat com a moneda de canvi en la tanda de contactes. Un pagament per a fer a terminis: primer els condemnats amb penes més baixes a través d'un procés de flexibilització de les seues condicions, és a dir, el seu pas al tercer grau penitenciar que permet règims de presó oberta i llibertat condicional; després, un canvi de sistema de penes per als detinguts amb delictes de sang —cent vint persones, segons dades del Ministeri de Justícia— que permetera la seua deportació a països llunyans d'Àfrica o Sud-amèrica, amb l'excepció, potser, dels homes sentenciats per múltiples que haurien de ser *sacrificats* davant l'opinió pública o les pressions de la dreta política, les Forces Armades i les de Seguretat.

Però no hi ha regatejos ni noms propis posats damunt la taula. El govern ha tractat de sondejar per canals extraoficials les distintes reaccions produïdes per aquesta dada: 70 *etarres* es



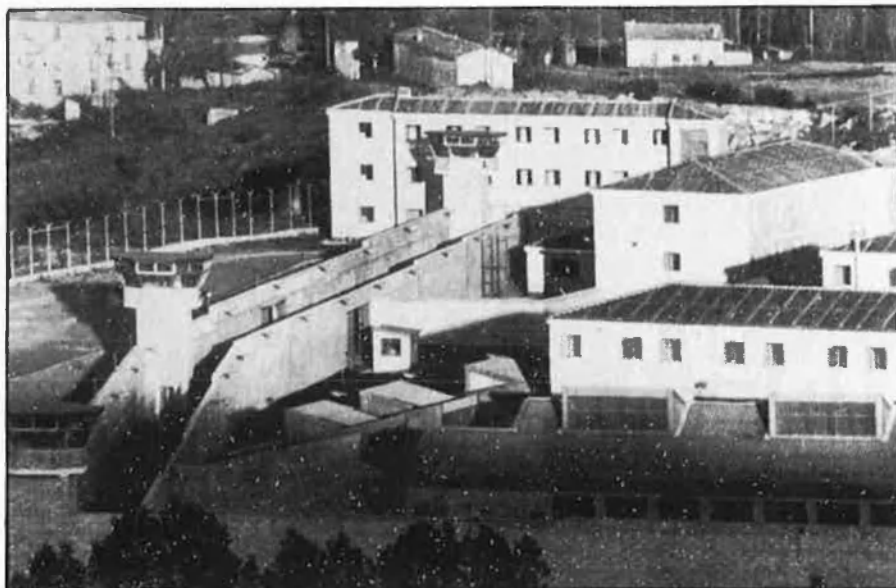
D'esquerra a dreta: José Luis Gallastegui, Ma. José Erraga i Domingo Troitiño, del Comando Barcelona.

podrien beneficiar en un termini molt breu de les mesures especials de gràcia si continuava l'absència d'atemptats. La informació era falsa i no gaire ètica, perquè la llista n'inclouia sis noms. Uns altres 18 presos els haurien seguit a mitjà termini. Ara, el camí cap a la llibertat ensopega amb l'obstacle d'un nou taüt, algunes bombes en les vies fèrries, cartes explosives dirigides a ministres i funcionaris de presons... Tot plegat no és una anul·lació del camí ne-

gociador, però sí una suspensió de llargs mesos, potser anys.

Hi ha divisió

Només prendre possessió del seu ministeri, Enrique Múgica, titular de Justícia, va iniciar una política de trasllat dels presos *etarres*. Segons la seua versió, es tractava de separar els més propicis a la solució negociada i a les possibilitats de reinserció personal (els



Presó de Nanclares de Oca.

penedit) dels seus companys més durs. Per contra, des de les Gestores Pro-amnistia es va denunciar el que ocorria com una tàctica per a trencar la coordinació del col·lectiu *etarra* presoner, que es presenta sempre unit, sense més fissures que algun cas aïllat sense significació política.

Els irredemptes, coincidents generalment amb els que tenen condemnes més grans i en conseqüència amb menys possibilitats de perdó, es van concentrar sobretot a Herrera de la Mancha i després a Alcalá-Meco. Per les presons del nord, El Dueso, Nanclores de la Oca, Martutene, Burgos, Logrono, es van traslladar els presos amb condemnes més curtes. Al mateix temps, es va aïllar algun *etarra* especialment significatiu per la seua duresa en centres més apartats, com és el cas de la presó d'Almeria, Badajoz o Segòvia.

La tesi oficial està més prop de la veritat que la defensada pels mitjans del radicalisme *abertzale* o de la mateixa ETA. Hi ha una divisió cada vegada més clara i profunda entre els presos bascos. El disciplinat sistema de vida mantingut durant anys pels *etarres* dins de les presons comença a trencar-se. És un sistema basat en les assemblees, en l'endogàmia i la fluïdesa de contactes entre els reclusos de diferents penitenciaris i d'aquests amb la direcció de l'exterior.

Els presos d'ETA només col·laboren i es relacionen amb altres presos d'ETA, celebren assemblees amb freqüència —en algunes presons han estat diàries durant períodes molt llargs— per discutir tot allò que els

afecta, i sempre en èuscar perquè no els entenguen els funcionaris o els altres presos, reben classes de formació tàctica o política dels companys més preparats, i amb la visita dels seus familiars o advocats només tarden hores a donar o rebre consignes de qualsevol lloc, com s'ha demostrat amb la firma d'un document de suport a *Antxon* en el paper de negociador d'Alger, que va recollir signatures en 22 presons en el termini d'unes hores.

Però aquesta disciplina i capacitat organitzativa no anul·la els desitjos individuals de llibertat. A la possibilitat de la reinserció s'apunten silenciosament cada vegada més activistes.

La reinserció, la demanda d'indult personal, està condemnada per ETA com una traïció i és negada com a via de solució per les Gestores Pro-amnistia. És fàcil creure que la interpretació governamental («molts no demanen la redempció per por de les represàlies dels seus companys») coincideix amb la realitat. Sobretot, perquè hi ha qui demana informació d'amagat sobre què hauria de fer per a seguir aquest camí. Ocorre fins i tot amb els que tenen delictes de sang: quinze d'ells, els noms dels quals són ocultats per la Direcció General d'Institucions Penitenciàries, ho han fet.

Als que volen eixir al carrer amb aquesta opció, el govern els ha posat en un verdader *destret*, han de firmar a sota d'unes breus línies, però que significa una renúncia al que van defensar abans amb les armes a les mans. La fórmula és aquesta: «Manifeste la meua voluntat d'acollir-me a les vies de reinserció proposades de manera con-

junta pels governs central i basc». I això és com reconèixer els dos executius i les seues respectives lleis màximes: la Constitució i l'Estatut.

Des de començaments d'any van cessar els trasllats i no s'havia donat cap indult després del segrest de Revilla —sols han eixit de la presó dos *polismilis* i un *etarra* greument malalt— per a congelar qualsevol acció directa i no interferir en les negociacions d'Alger.

Però amb la nova situació ha començat immediatament el moviment de presos. Trenta *etarres* han estat traslladats des d'Herrera de la Mancha a Sevilla II amb l'argument que la seua presència feia impossible la reparació dels mòduls danyats durant el motí de 1988. Costa un poc de creure que trenta homes, la condemna menor dels quals és de sis anys, patesquen per condicions tècniques, de sobte, el que s'ha evitat durant mesos per motius polítics. L'ordre de trasllat, provinent de la Direcció General d'Institucions Penitenciàries (Ministeri de Justícia), és «només la meitat», segons fonts pròximes a aquest departament, ja que està previst el trasllat d'uns altres trenta presos. I aquesta situació coincideix amb el sotmetiment al règim d'aïllats de tres membres d'ETA, precisament en el mòdul 1 de la presó d'Herrera.

La tensió, doncs, augmenta. Però encara hi ha una tranquil·litat generalitzada en el col·lectiu de presos que continuen sent informats i debatent les conseqüències que pot tenir la deportació dels seus companys d'Algèria a Santo Domingo, en el marc de l'escalada d'hostilitats després de la ruptura de les converses amb el govern. □

Necessitem comitès de suport per Catalunya Lliure Contacteu amb nosaltres:

- Casp, 40, 1r. 1a. (93) 301 72 35 - 08010 Barcelona (seu central de campanya).
- Ronda de Sant Antoni, 76, 1r., 1a. (93) 302 73 74 - 08001 Barcelona (seu del FNC).
- Diputació, 333, 2n., 2a. (93) 232 75 64 - 08009 Barcelona (seu del FNC).
- Estrella, 13, 2n., 4a. (96) 341 33 16 - 46007 València (seu del MDT).
- Avg. Alexandre Rosselló, 31, 2n., dreta - 07002 Palma (seu del MDT).

